

Γιάννης Ι. Πασσάς, MEd
Εκπαιδευτήρια «Νέα Παιδεία»
20 Αυγούστου 2020

Η σοροκάδα

Νίκος Κάσδαγλης

Εισαγωγικό σημείωμα

Ο Νίκος Κάσδαγλης (1928-2009) ανήκει στην πρώτη μεταπολεμική γενιά των Ελλήνων πεζογράφων. Το διήγημα δημοσιεύτηκε το 1976 και δημοσιεύτηκε το 1988 στη συλλογή «Το έλος».

Είναι μέρες που το νησί κλείνει. Μήτε πλεούμενο σιμώνει, μήτε αεροπλάνο.

Όξω από το Ναυτικόν Όμιλο, σιμά στο φανάρι του «Άι-Νικόλα» έχει ένα χαμηλό μόλο ίσα ίσα με τη θάλασσα. Πρέπει να ξιπολυθείς, για να πας στην άκρη του.

Με σοροκάδα¹, μ' άρεζε να κολυμπάω πίσω από το μόλο, μέσα στους αφρούς που το καβάλαγαν, φυλαγμένος απ' τη δαιμονική ορμή της θάλασσας. Σαν ξεπρόβαινα στην άκρη του μόλου μ' άρπαζε ένα κύμα μακρύ, αμάχητο, και με σφεντόναγε μονομάς εκατό μέτρα πέρα, στ' απάγκιο.

Στον πάτο, τρία τέσσερα μέτρα βαθιά, έχει κομμάτια καλώδια και λαμαρίνες. Ό,τι απόμεινε από 'να αμερικάνικο καταδρομικό, που το διαλύσανε.

Τούτο το πολεμικό είχε έρθει στη Ρόδο για επίσκεψη καλής θελήσεως — κάπως έτσι το λένε, θαρρώ. Το λιμάνι είχε τοιμαστεί για να καλοδεχτεί τους Αμερικάνους. Οι γυναίκες των αξιωματικών είχανε φτάσει απ' την παραμονή, και νιαουρίζανε στα σαλόνια των ξενοδοχείων — αλλόκοτην αίσθηση που σου δίνουν οι Αμερικάνες, σα μαζευτούνε πολλές.

Τα μπαρ ήταν έτοιμα όλα — ο Μπαμπούλας, που γινότανε Black Cat για την περίπτωση, το Rio Grande, το Long John και τ' άλλα. Τα κορίτσια τους ήρθαν απ' τον Πειραιά μαζί με τις γυναίκες των αξιωματικών, και περιμέναν στις πόρτες τα ναυτικά που θα ξεμπαρκάραν.

---

¹ **σοροκάδα, η:** Ισχυρός νοτιοανατολικός άνεμος.

Μόνο που πήρε σοροκάδα τ' απόγιομα. Το λιμάνι άδειασε μονομάς, οι βάρκες τραβηχτήκανε στη στεριά και τα καΐκια κρυφτήκανε στο φυλαγμένο κόρφο, το Μαντράκι. Δυο τρία βαπόρια που βρέθηκαν, λεβάραν² τις άγκυρες και πήγανε στην Ψαροπούλα, από σταβέντο³. Μόνο ο Αμερικάνος απόμεινε, φουνταρισμένος αρόδο⁴, όξω απ' το λιμάνι. Σαν κατάλαβαν απ' το Λιμεναρχείο πως δεν το 'χε σκοπό να κουνήσει, του μήνυσαν να φύγει, κι η σοροκάδα δε σήκωνε λεβεντιά.

Ο καπετάνιος κούνησε τους ώμους σαν του τα 'πανε. Το δελτίο καιρού έδειχνε άνεμο εφτά οχτώ μποφόρ, κι οι κανονισμοί του προβλέπανε πως με τέτοιο καιρό έπρεπε να 'ναι φουνταρισμένος με τις δυο άγκυρες, με τόσα κλειδιά καδένα στην καθεμιά. Καλού κακού φουντάρισε δυο κλειδιά παραπάνω, κι επιτέλους αν αγρίευε ο καιρός είχε κι άλλη καδένα. Βάστηξε επιφυλακή το μσό τσούρμο, και τις μηχανές αναμμένες, για να 'χει ατμό.

Δε γινόταν καλύτερη φροντίδα, αλίμονο αν αλλάζαν αραξοβόλι τ' αμερικάνικα πολεμικά, με την κουβέντα ενός ντόπιου λιμενάρχη· τι τους είχαν τους κανονισμούς!

Μόνο που φρεσκάρισε⁵ η σοροκάδα, με το σούρουπο. Δουλεύοντας επίμονα, ύπουλα, το μπόντζι⁶ ξεκλείδωσε τη μια καδένα, και το καράβι απόμεινε φουνταρισμένο στο 'να σίδερο. Από κει και πέρα, δεν το γλιτώνανε. Βάρεσε συναγερομός, το τσούρμο χίμηξε να μανουβράρει, πού να προφτάσει! Το πολεμικό ξέσυρε σα φρόκαλο το σίδερο, και κόλλησε πάνω στα βράχια του χαμηλού μόλου. Οι Αμερικάνοι πηδούσανε στη θάλασσα σαν τα μπακακάκια, κι οι ντόπιοι μαζευτήκανε στην ακρογιαλιά και τους μαζεύανε μισοπνιγμένους.

Την άλλη μέρα το πρωί η σοροκάδα έσπασε. Τ' αμερικάνικο καράβι ήταν καθισμένο ψηλά πάνω στα βράχια, κι ο κόσμος το χάζευε από μακριά — δεν τον αφήναν να σιμώσει. Έμοιαζε απείραχτο, να το πετάξεις στη θάλασσα και να ξαναφύγει, έτσι πίστεψαν οι πολλοί. Οι θαλασσινοί κουνούσαν το κεφάλι, ξέραν πως το καράβι είχε πεθάνει πια...

---

² **λεβάρω**: Τραβώ αλυσίδα ή παλαμάρι.

³ **σταβέντο**: (επίρρ.) Απάνεμα.

⁴ **αρόδο**: (επίρρ.) Στα ανοιχτά.

⁵ **φρεσκάρω**: (για αέρα) Δυναμώνω.

⁶ **μπόντζι, το**: Κλυδωνισμός πλοίου.

Το κουφάρι απόμεινε δυο τρεις μήνες καρφωμένο στα βράχια του χαμηλού μόλου, για να δοξάζει τους κανονισμούς. Ύστερα το διαλύσανε. Ένας βουτηχτής σκοτώθηκε πάνω στη δουλειά.

Αν κοιτάξεις με το γυαλί, βλέπεις ακόμα στον πάτο παλιές λαμαρίνες και κομμάτια καλώδια.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Να αφηγηθείς συνοπτικά (80 έως 100 λέξεις) την ιστορία του κειμένου.
2. Να μελετήσεις στο διήγημα τις αφηγηματικές κατηγορίες του χρόνου (τάξη, διάρκεια, συχνότητα), της έγκλισης (αφηγηματικοί τρόποι, εστίαση) και της φωνής (επίπεδα αφήγησης, είδος αφηγητή).
3. Στο κείμενο εμφανίζεται συχνά το ειδικό λεξιλόγιο μιας κοινωνικής γλωσσικής ποικιλίας. Αφού τεκμηριώσεις την παρατήρηση αυτή, να σχολιάσεις το αισθητικό αποτέλεσμα αυτής της επιλογής.
4. Να σχολιάσεις τον λόγο της επίσκεψης του αμερικανικού πλοίου στο νησί καθώς και τις προετοιμασίες των ντόπιων για αυτή.
5. Ποιο είναι, κατά τη γνώμη σου, το βασικό θέμα του κειμένου; Να τεκμηριώσεις την απάντησή σου, εστιάζοντας στο πρόσωπο του βασικού χαρακτήρα και των υπόλοιπων προσώπων της ιστορίας. Πιστεύεις πως το θέμα αυτό διατηρεί την επικαιρότητά του στις μέρες μας; (150 έως 200 λέξεις)